

Ligestillingsudvalget
Christiansborg

Ligestillingsafdelingen

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5547
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

Svar på spørgsmål 44 (Alm. del):

11-03-2016

I brev af 17. marts 2016 har udvalget efter ønske fra Rasmus Horn Langhoff (S) stillet mig følgende spørgsmål:

Spørgsmål 44:

”Ministeren bedes oversende et notat, der redegør for regeringens brug af ligestillingsvurderinger af lovforslag siden regeringens tiltrædelse. Ministeren bedes indhente bidrag fra de øvrige ministre til brug for udarbejdelsen af notatet, der bedes indeholde følgende oplysninger:

- a) Hvor stor en andel af lovgivningen på det enkelte ministerområde er ligestillingsvurderet,
- b) en oversigt over fremsatte lovforslag på hvert enkelt ministerområde med angivelse af, hvilke forslag der henholdsvis er – ikke er – ligestillingsvurderet,
- c) oplysninger om, hvilke overvejelser de enkelte ministre i regeringen gør sig i forhold til at sikre ligestillingsvurderinger af lovgivningen indenfor deres respektive ressort.”

Svar:

Til brug for besvarelsen er der indhentet bidrag fra samtlige fagministerier, som jeg henholder mig til.

Det følger af ligestillingslovens § 4, at alle offentlige myndigheder skal arbejde for ligestilling i al planlægning og forvaltning. På statens område betyder det blandt andet, at lovforslag, når det er relevant, skal ligestillingsvurderes med henblik på at undersøge, om de har køns- og ligestillingsmæssige konsekvenser.

Ligestillingsvurdering af et lovforslag skal foretages i alle tilfælde, hvor det er relevant, og hvor eventuelle ligestillingsmæssige konsekvenser vurderes at være væsentlige.

Der er ikke bestemte formkrav til beskrivelsen, men den bør være fyldestgørende, kort og præcis samt afspejle konsekvenserne så godt som muligt i størrelse, omfang, varighed og virkning mv.

I forbindelse med udarbejdelsen af lovprogrammet gennemfører Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling en screening af de planlagte lovforslag på lovprogrammet. Dette sker med henblik på at identificere lovforslag, hvor det vurderes hensigtsmæssigt at gennemføre en relevanttest for at undersøge, om lovforslaget eventuelt skal ligestillingsvurderes. Ministeriet går i dialog med de relevante ministerier herom.

Derudover indgår det – i det omfang det er relevant – i den obligatoriske lovtekniske gennemgang af lovforslag i Justitsministeriets Lovkvalitetskontor, om et lovforslag er blevet ligestillingsvurderet.

Endelig gennemfører Justitsministeriet og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling årligt – når alle lovforslag er fremsat – en høring i ministerierne og gør status over antallet af lovforslag, der er blevet ligestillingsvurderet og orienterer Folketinget herom. Da indeværende lovprogram endnu ikke er afsluttet, dækker vedlagte notat udelukkende lovforslag fremsat til og med den 4. marts 2016.

Ministerierne har oplyst, at i alt 99 af de fremsatte lovforslag er relevanstestet med henblik på at vurdere, om et lovforslag kan have ligestillingsmæssige konsekvenser. Ni ministerier har oplyst, at alle deres lovforslag relevanstestes. I andre ministerier relevanstestes de lovforslag, hvor der kan være en formodning om ligestillingsmæssige konsekvenser, fx lovforslag der har direkte betydning for borgerne.

Følgende ministerier oplyser at have ligestillingsvurderet lovforslag fremsat for Folketinget frem til nu i 2015/16: Beskæftigelsesministeriet, Justitsministeriet og Social- og Indenrigsministeriet.

Samlet er der gennemført 16 ligestillingsvurderinger af de i alt frem til nu 138 fremsatte lovforslag i Folketingssamlingen 2015/16. De pågældende lovforslag og fordeling på ministerier fremgår af vedlagte notat med besvarelse af delspørgsmål A og B.

I forhold til delspørgsmål C kan jeg om mit eget ministerium oplyse, at der i forbindelse med forberedelsen af et lovforslag gennemføres en relevanstest, hvis et lovforslag vurderes at kunne have forskellig betydning for henholdsvis piger og drenge, kvinder og mænd, eller hvis lovforslaget helt overordnet forventes at ville have betydning for borgere.

I relevanstesten inddrages viden om kønsforskelle på det enkelte lovforslags område. Hvis relevanstesten viser, at lovforslaget kan have væ-

sentlige ligestillingsmæssige aspekter, gennemføres en egentlig ligestillingsvurdering af lovforslaget. I ligestillingsvurderingen tages der hensyn til piger og drenge, kvinder og mænds forskellige vilkår, behov og adfærd inden for det område, som lovforslaget berører. På den baggrund vurderes det, om lovforslaget vil have ligestillingsmæssige konsekvenser. Ministeriet følger i den forbindelse ”Vejledning til ligestillingsvurdering af lovforslag” og Justitsministeriets ”Vejledning om Lovkvalitet” (2005) med tilhørende hyrdebrev.

I forhold til delspørgsmål C er modtaget følgende bidrag fra ministerierne, som jeg kan henholde mig til:

Beskæftigelsesministeriet oplyser:

”Overvejelser om køn er en integreret del af vurderingen af lovforslag, da kendskab til mænd og kvinders situation, adfærd og vilkår på et ressortområde som Beskæftigelsesministeriets som udgangspunkt har stor relevans for lovgiver.”

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet oplyser:

”For at sikre en korrekt stillingtagen til ligestillingsmæssige konsekvenser af lovforslag foreskriver Energistyrelsens vejledning i udarbejdelse af lovgivning (LEX-vejledningen), at der foretages en relevanstest af lovarbejdet med henblik på at sikre en korrekt ligestillingsvurdering.

Det betyder, at det for hvert enkelt lovforslag skal undersøges, om lovforslaget indeholder relevante kønsaspekter. I den forbindelse skal det overvejes, hvem der er målgruppen for lovforslaget, samt hvorvidt lovforslaget kommer til at påvirke hverdagen for en del af befolkningen. Derudover skal det overvejes, om der er forskel på kvinder og mænds vilkår og tilværelse på det område, som lovforslaget berører, samt hvorledes dette gør sig gældende.

Såfremt disse overvejelser indikerer en ligestillingsmæssig problemstilling, foreskriver LEX-vejledningen, at der foretages en ligestillingsvurdering af lovforslaget.”

Erhvervs- og Vækstministeriet oplyser:

”Erhvervs- og Vækstministeren følger de gældende procedurer for ligestillingsvurdering af ministeriets bidrag til regeringens lovprogram. Ministeriet er i løbende dialog med Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling omkring dette. Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har heller ikke i indeværende folketingsår fundet, at nogle af Erhvervs- og Vækstministeriets forslag burde ligestillingsvurderes.”

Finansministeriet oplyser:

”I ovennævnte oversigt over de fremsatte lovforslag på Finansministeriets lovprogram for 2015/2016, fremgår Finansministeriets styrelser konkrete vurdering af, hvorfor lovforslagene ikke indeholder ligestillingsaspekter. (se vedlagte skema)

Finansministeriets departement kan derudover generelt oplyse, at ministeriets kerneydelser er politik og strategi for den offentlige økonomi, og at Finansministeriets departement således ikke har såkaldte borgernære ydelser. Finansministeriet vurderer på den baggrund ikke, at det er relevant at ligestillingsvurdere finansloven, lov om tillægsbevilling, lov om fastsættelse af udgiftslovet mv. Såfremt der måtte være et kønsaspekt, skal der tages hånd om dette på de enkelte ministerområder.”

Forsvarsministeriet oplyser:

”Forsvarsministeriet og forsvarsministeren lægger vægt på ligestilling. I det omfang lovforslag giver anledning til at foretage relevanstest og/eller ligestillingsvurdering, vil Forsvarsministeriet gennemføre dette som et led i processen.”

Justitsministeriet oplyser:

”Justitsministeriet kan oplyse, at Justitsministeriet bl.a. sikrer, at der sker ligestillingsvurdering af lovforslag ved jævnligt at udbyde lovteknikkurser til fuldmægtige i Justitsministeriets departement og styrelser. Det indgår som et led i disse kurser, at fuldmægtigene gives indsigt i og viden om at ligestillingsvurdere lovforslag. Desuden bliver de fuldmægtige introduceret til Justitsministeriets Vejledning om Lovkvalitet (2005) med tilhørende hyrdebrev, der bl.a. indeholder en angivelse af, hvornår der skal ske ligestillingsvurdering af lovforslag samt en nærmere vejledning i, hvordan et lovforslag ligestillingsvurderes.

Justitsministeriet kan endvidere oplyse, at det — i det omfang det er relevant — indgår i den obligatoriske lovtekniske gennemgang af lovforslag i Justitsministeriets Lovkvalitetskontor, om et lovforslag er blevet ligestillingsvurderet.”

Kirkeministeriet oplyser:

”Kirkeministeriet har ikke fremsat lovforslag i indeværende folketingsår, men har oplyst, at ministeriet generelt følger retningslinjerne for ligestillingsvurdering af lovforslag.”

Kulturministeriet oplyser:

”Arbejdet med lovforslag foregår i Kulturministeriets departement, hvor der i den generelle lovprocesvejledning er indarbejdet en beskrivelse af at der altid skal foretages en relevanstest og eventuelt ligestillingsvurdering af lovforslaget. Vejledningen til ligestillingsvurderingen bliver gennemgå-

et på introkurser og lovprocesvejledningen gennemgås årligt på lovteknikkursus for medarbejdere med ansvar for aktuelle lovforslag.

Kvalificering af arbejdet med ligestillingsvurdering af lovforslag er forankret i Koncern HR på tværs af styrelse og departement, som rådgiver de faglige enheder i lovarbejdet.”

Miljø- og Fødevareministeriet oplyser:

”Miljø- og Fødevareministeriets interne vejledninger om regeludarbejdelse, der i øjeblikket er under redigering, følger de regeringsfælles retningslinjer om ligestillingsvurdering af lovforslaget.

Ved udarbejdelsen af regler på Miljø- og Fødevareministeriets område foretager ministeriet som hovedregel en relevanstest, der viser, hvorvidt der skal foretages en egentlig ligestillingsvurdering.

Reguleringen på Miljø- og Fødevareministeriets område er i vidt omfang præget af faglig, teknisk regulering og arealregulering, der ikke har en betydning for kønssammensætningen for de pågældende områder omfattet af reguleringen.”

Skatteministeriet oplyser:

”Skatteministeriet kan oplyse, at der i indeværende folketingssamling er fremsat 20 lovforslag på Skatteministeriets område, jf. vedhæftede liste over fremsatte lovforslag på Skatteministeriets område.

Der er foretaget en relevanstest af alle lovforslag, men i disse er der ikke fundet grundlag for at foretage en ligestillingsvurdering. Skatteministeriets overvejelser er foretaget i overensstemmelse med ”Vejledning til ligestillingsvurdering af lovforslag” af marts 2013 fra det daværende Ministerium for Ligestilling og Kirke.”

Social- og Indenrigsministeriet oplyser:

”Social- og Indenrigsministeriet kan til brug for besvarelse af spørgsmål C oplyse, at der i ministeriet er etableret en lovteknisk enhed. Formålet med denne enhed er at sikre den lovtekniske kvalitet af ministeriets lovforslag. Dette indebærer bl.a. sikring af, at der i overensstemmelse med ”Vejledning om Konsekvensanalyser” og ”Vejledning til ligestillingsvurdering af lovforslag” foretages en screening af alle ministeriets lovforslag med hensyn til ligestillingsmæssige konsekvenser.

På baggrund af screeningen vurderes, hvorvidt det er relevant at gennemføre en egentlig dybdegående ligestillingsvurdering. For lovforslag, hvor dette findes at være tilfældet, gennemfører en ligestillingsmæssig vurdering, som beskrevet i de to ovennævnte vejledninger. Den ligestillingsmæssige vurdering medtages som et særskilt punkt i bemærkninger-

ne til lovforslaget, såfremt det på baggrund af den ligestillingsmæssige vurdering konkluderes, at lovforslaget virkninger har væsentlige ligestillingsmæssige konsekvenser.”

Sundheds- og Ældreministeriet oplyser:

”Sundheds- og Ældreministeriet foretager en vurdering af de konkrete lovforslag i forbindelse med forberedelsen og godkendelsen af de årlige lovprogrammer. Der er derudover også en dialog med Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling ved forberedelsen af lovprogrammet om de lovforslag Sundheds- og Ældreministeriet har indstillet til ligestillingsvurdering, og om hvorvidt der skal indstilles yderligere lovforslag til ligestillingsvurdering.”

Transport- og Bygningsministeriet oplyser:

”Transport- og Bygningsministeriet relevanstester samtlige nye lovforslag i overensstemmelse med de gældende retningslinjer med henblik på at sikre, at der foretages vurderinger af eventuelle væsentlige ligestillingsmæssige konsekvenser inden for ministeriets område. Der forekommer imidlertid ikke ret meget lovgivning på ministeriets område, som har ligestillingsmæssige konsekvenser.”

Uddannelses- og Forskningsministeriet oplyser:

”Overvejelser om behovet for at ligestillingsvurdere lovforslag på ministerområdet indgår i ministeriets procedure for behandling af lovforslag. Overvejelser om ligestillingsmæssige konsekvenser, herunder behovet for en egentlig ligestillingsvurdering, indgår således ved udarbejdelse af ministeriets bidrag til Lovprogrammet. Endvidere henvises i ministeriets procedure til retningslinjerne på www.ligestillingsvurdering.dk samt pkt. 2 i Justitsministeriets skrivelse nr. 9263 af 12. juni 2013 om lovtekniske emner, som omtaler spørgsmålet.”

Udenrigsministeriet oplyser:

”Udenrigsministeriet har siden 2014 haft fokus på ligestilling generelt, hvor en gruppe ligestillingsagenter fremkom med anbefalinger til hvorledes man med fordel kan gøre sig overvejelser i forhold til bl.a. at sikre ligestillingsvurderinger af lovgivningen mv. Anbefalingerne dækker følgende områder:

- 1) Rekruttering, chefsudnævnelse og udviklingsforløb efter chefsudnævnelse
- 2) Håndtering af ubevidst bias (fx gennemførelse af en række arrangementer med øje for at arbejde med ubevidst bias både ift. konkret opgavevaretagelse og den mere personlige fremtoning, herunder fx udøvelse af ledelse)
- 3) Karriereafklaring og ledelsestalentudvikling (fx fokus på at understøtte professionelle og organiserede rum for samtale og netværk, som mulig-

gør at både kvinder og mænd får adgang til relevante nationale/internationale netværk)

4) Rammevilkår (fx tydeliggørelse af arbejdsdeling i ledelsesteams og fokus på mænd på barsel)

5) Monitorering, kommunikation og opfølgning (fx udarbejdelse af diversitetsregnskab)”

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet oplyser:

”Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet henholder sig til Statsministeriets cirkulære nr. 159 af 16. september 1998 om bemærkninger til lovforslag mv., hvor det fremgår, at en række konsekvenser er obligatoriske at vurdere.

Der kan efter omstændighederne være grund til at redegøre for andre typer af konsekvenser af lovforslaget, f.eks. ligestillingsmæssige konsekvenser. Det følger således af vejledning nr. 9364 af 1. marts 2013 til ligestillingsvurdering af lovforslag, at en ligestillingsvurdering skal foretages i alle tilfælde, hvor det er relevant, og hvor eventuelle ligestillingsmæssige konsekvenser vurderes at være væsentlige.

Af vejledningen fremgår det, at en ligestillingsvurdering af lovforslag består af tre trin. Indledningsvis afdækkes det, om en ligestillingsvurdering er relevant. I den forbindelse identificeres målgruppen for forslaget, herunder om det ene køn er overrepræsenteret, eller om der er væsentlige forskelle mellem kønnene inden for målgruppen.

Hvis lovforslaget vurderes at kunne have ligestillingsmæssige konsekvenser, foretages som det andet trin en nærmere vurdering af de eventuelle kønsmæssige forskelle, der er en konsekvens af forslaget. I den forbindelse er ministeriet opmærksom på, at et lovforslag både kan have direkte og indirekte køns- og ligestillingsmæssige konsekvenser.

Ligestillingsvurderingens tredje trin består i at belyse og vurdere, om eventuelle forskelle mellem kvinder og mænd har væsentlige ligestillingsmæssige konsekvenser. Det skal desuden vurderes, hvilken betydning eventuelle væsentlige ligestillingsmæssige konsekvenser har for lovforslaget, og om der er behov for at justere forslaget som følge heraf. Hvis vurderingen fører til, at et lovforslag har væsentlige ligestillingsmæssige konsekvenser, vil dette fremgå af lovforslagets bemærkninger.”

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby